

Premiér jel na klimatický summit s prázdnýma rukama. Prostor dostaly jen inspirativní státy

Klimatický summit, který v noci na dnešek skončil v americkém New Yorku, ukázal, že Evropská unie zatím není schopna přijmout roli světového klimatického lídra a zavázat se k ambicióznímu plánu na dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050, přestože drtivá většina členských zemí o něj usiluje. Jednou z členských zemí, které tuto vizi stále blokují, je vedle Polska, Maďarska a Estonska i Česko.

Světoví lídři se v New Yorku sešli poté, co miliony převážně mladých lidí stávkovaly ve 160 zemích světa za ochranu klimatu a požadovaly po politicích rychlé řešení klimatické krize. Na začátku politického setkání vystoupila s emotivním projevem šestnáctiletá švédská studentka Greta Thunberg, která stojí za vznikem hnutí Fridays For Future. Cílem summitu pak bylo navázat na klimatickou dohodu uzavřenou v roce 2015 v Paříži a přimět vlády k přijetí závazků na výrazné snížení emisí skleníkových plynů.

Generální tajemník OSN Antonio Guterres vyzval země Evropské unie, aby šly příkladem a udělaly vše pro to, aby zabránily zvýšení globální teploty nad 1,5 stupně Celsia, a předešly tak devastujícím projevům změn klimatu. Příležitost na summitu promluvit dostali jen představitelé

a představitelky zemí, které mají konkrétní plány na razantní snížení emisí skleníkových plynů, rychlý útlum spalování fosilních paliv, dosažení uhlíkové neutrality a poskytování financí rozvojovým zemím. V žádné z těchto oblastí nemá Česká republika čím přispět do diskuze, proto nebyl k řečnickému pultíku pozván premiér Andrej Babiš, který českou delegaci vedl. S inspirativním projevem zde naopak vystoupila slovenská prezidentka Zuzana Čaputová, která představila plán na konec těžby a spalování uhlí na Slovensku do roku 2023 a zvýšení příspěvků Slovenska na klimatická opatření v rozvojových zemích. Konec spalování uhlí poprvé představilo i Maďarsko.

Zatímco česká vláda téměř osamoceně blokuje plán na uhlíkovou neutralitu EU do roku 2050, řada evropských zemí – včetně Německa, Francie, Španělska, Nizozemí, Portugalska, Slovinska, Švédska, Finska a Dánska – veřejně podpořila výrazné zvýšení klimatických cílů EU pro rok 2030. Francie podporuje snížení emisí o 55 % oproti roku 1990, Dánsko dokonce má národní cíl snížení o 70 procent. Přísnější cíle než dříve si dávají také velké mimoevropské země jako Indie a Čína.

Celkově však summit nepřinesl výsledky, které od politických lídrů požaduje rostoucí klimatické hnutí. Řada světových politiků nadále místo klimatu a bezpečné budoucnosti chrání především fosilní průmysl a na něm založenou ekonomiku. Naprostá většina států stále nemá dostatečné cíle pro snížení skleníkových emisí, tak aby dohromady zabrzdily změnu klimatu na relativně bezpečné úrovni.

Sebastian Mang, politický poradce Greenpeace EU, řekl:

“Svět vzhlíží k Evropě jako k potenciálnímu lídrovi v oblasti ochrany klimatu, ale EU zatím jen šoupe nohama na místě. Miliony lidí vyšly do ulic, vědci přinesli důkazy o hrozivých následcích změn klimatu, když vlády nebudou jednat, a dopady klimatických změn v posledních letech pocítujeme na vlastní kůži. Přesto se zatím nepodařilo ani přijmout dlouhodobou vizi pro bezemisní Evropu do roku 2050, natož řešit ještě potřebnější krátkodobé cíle do roku 2030.”

Klára Sutlovičová, policy officerka FoRS – Českého fóra pro rozvojovou spolupráci:

“Pařížská dohoda počítá s tím, že bohatší státy, jako je Česko, pomohou zemím globálního Jihu se zvládním dopadů změny klimatu. A sousední Slovensko se na summitu k této odpovědnosti ústy své prezidentky přihlásilo. Česká delegace vedená premiérem ale do New Yorku jela s prázdnými rukama. O nové výši našeho příspěvku do Zeleného klimatického fondu ještě vláda ani nezačala jednat. Prosazujeme, aby nejpozději do prosince tohoto roku vláda schválila plán pomoci rozvojovým zemím. Příspěvek do Zeleného klimatického fondu by měl být alespoň dvojnásobný oproti období let 2015 až 2019.”

Kateřina Davidová, projektová koordinátorka Centra pro dopravu a energetiku, řekla:

“Zatímco státy jako Francie či Slovensko se na summitu zavázaly k navýšení evropských klimatických závazků do roku 2030 či k brzkému odstavení uhelných elektráren, Česká republika nepřišla s žádným novým návrhem, jak bude klimatickou krizi řešit. Evropská unie tak zůstává v otázce ambicí nejednotná a nadále si tak podkopává pozici lídra v klimatické politice.”

Michaela Pixová, koordinátorka Klimatické koalice, říká:

“Přestože velká část světových politiků opět nepředstavila opatření nutná pro efektivní snižování

skleníkových plynů, je jasné, že pod drobnohledem veřejnosti již nebudou moci nadále vystupovat jako slaboši a spojenci fosilního průmyslu. Čím více stoupá veřejné povědomí o hrozbách klimatické změny, tím méně se politici budou moci schovávat a odmítat svůj díl zodpovědnosti za klimatickou krizi a její nynější i budoucí dopady na lidské životy.”

Jiří Koželouh, vedoucí klimatického a energetického programu Hnutí DUHA, řekl:

“Česká republika by mohla rozhábat obnovitelné zdroje energie, srazit zbytečný vývoz elektřiny a do roku 2030 pozavírat všechny uhelné elektrárny. To jsou exaktně propočítané možnosti. Místo toho musíme sledovat neustálé výmluvy, že u nás to nejde a že se musí snažit někdo jiný. Přitom energetickou soběstačnost našich obcí a domácností a zdravý vzduch za nás nikdo vyřešit nemůže. Ani z nás nikdo nesejme náš díl odpovědnosti za zastavení změny klimatu na relativně bezpečné úrovni.”